

Hoe ver zijn we nog verwijderd van een Europese revolutie tegen immigratie? De Nederlandse verkiezingsuitslag geeft het antwoord.

Posted on 4 september 2025 by Derk Jan Eppink

Nederland is in Europa niet bijster machtig, maar fungeert soms als 'bellweather'-staat: een land dat een voorafspiegeling geeft van een trend die zich in Europa verspreidt. Neem migratie. Nederland doorstond vele politieke stormen. Het thema bleef. De Tweede Kamerverkiezingen van 29 oktober zullen internationale aandacht krijgen. Waar Nederland gaat, gaat mogelijk West-Europa.

Voortekenen in de grootste landen – Groot-Brittannië, Duitsland en Frankrijk – geven aan dat het broeit. Hoofdthema migratie, verergerd door het stringente Europese energie- en klimaatbeleid, maakt de maatschappelijke spoeling dunner. Er komen meer mensen uit de meest diverse culturen, terwijl de economie stagneert

en vooral de laagstbetaalden te maken krijgen met noden op terreinen als woningbouw, zorg, onderwijs, veiligheid etcetera

Keir Starmer bakt er niet veel van

In Nederlandse peilingen staat de PVV bovenaan, met de tegenpool, GroenLinks/PvdA, op twee. De VVD heeft migratie verstoep achter in het verkiezingsprogramma. De liberalen willen het er niet over hebben. Onverstandig, want achter in het peloton worden geen prijzen uitgedeeld.

Hoe zit het in Groot-Brittannië, Duitsland en Frankrijk? Daar leiden rechtse partijen in alledrie landen, terwijl ook daar de economie slabakt. De Britse premier Keir Starmer leek een 'nice bloke', als opvolger van de conservatieven, maar bijna 70 procent van de Britten vindt dat hij er niet veel van bakt. Het aantal asielzoekers blijft toenemen, tot juni van dit jaar 111.000 verzoeken. De Labourregering wil immigranten 'spreiden' over hotels, maar in het plaatsje Epping, ten noorden van Londen en ooit kiesdistrict van Winston Churchill (1924-1945), verschijnen demonstranten om nieuwkomers te verjagen.

Starmer erkende dat de immigratiegolf 'vervreemding' veroorzaakt en Groot-Brittannië tot 'eiland van vreemdelingen' maakt. Dat viel slecht in Labourkringen. De woordkeuze van Starmer herinnerde aan de 'Rivers of Blood'-toespraak van het conservatieve parlamentslid Enoch Powell in 1968. Hij wees erop dat immigratie (uit het 'Britse Rijk') ertoe zou leiden dat Britten zich 'vreemden in eigen land' voelen. De conservatieven zetten Powell aan de deur die echter via de Noord-Ierse protestantse Ulster Unionist Party terugkeerde in Westminster.

De Britten hebben een nieuwe Enoch Powell: Nigel Farage. In opiniepeilingen staat zijn partij, Reform UK, bovenaan. In het Britse parlement heerst Labour ruimschoots maar de partij heeft de verkiezingen gewonnen op basis van 35 procent van de stemmen, als gevolg van het districtenstelsel. Farage brak de electorale basis van de conservatieven. Hij is bezig een partij te organiseren die kan meedoen in de 650 kiesdistricten. Labour heeft geluk dat de volgende verkiezingen pas in 2029 zijn. Maar Starmer staat op dun ijs.

‘Parteiverbot!’

In Duitsland hetzelfde beeld. Net als Starmer lijkt bondskanselier Friedrich Merz bestuurskracht te missen. Grootste partij is in de peilingen de Alternative für Deutschland (AfD). Vóór de parlementsverkiezingen van 23 februari dit jaar beloofde Merz een krachtig, conservatief-liberaal beleid. Maar Merz ondervond politieke schmerz. Zijn CDU/CSU werd weliswaar de grootste maar voor een meerderheid in de Bondsdag werd hij afhankelijk van de sociaaldemocratische SPD die 15 procent van de stemmen haalde.

Daarop moest Merz naar links: AfD was als coalitiegenoot uitgesloten. Merz moest een beleid aanvaarden dat hij voordien had bestreden, zoals overheidsschulden aangaan voor 1000 miljard euro. Zodra het over migratiebeperking gaat, trapt de SPD op de rem. Het klimaatbeleid moest onverminderd doorgaan met als gevolg stijgende energieprijzen. Intussen glijdt de Duitse economie officieel in een recessie. In 2023 daalde het bbp met 0,9 procent en vorig jaar met 0,5 procent. Remedie tegen AfD: Parteiverbot!

Een zielig trio

Tien jaar na het ‘wir schaffen das’ van bondskanselier Merkel zit Duitsland met een enorme toename van migranten in een economische recessie. Merkel was voor de Bondsrepubliek (en voor Europa) de grootste ramp sinds 1945. Merz loopt aan het lijntje van de SPD, die weer onder druk staat van de Groenen. Hij treedt vooral op in het buitenland om ‘vrede’ te brengen. De *Economist* noemde hem ‘der Aussenkanzler’.

Fransen gaan doorgaans gemoedelijker om met crises dan Duitsers. De hooggeschoolde Franse elite trekt aan de touwtjes. President Macron heeft de teugels verloren, nadat hij nieuwe parlementsverkiezingen uitschreef. Resultaat: zijn tegenstanders, zowel aan linker- als aan rechterzijde, wonnen. De partij van Macron beet in het zand. Hij is sindsdien een kolderiek figuur op de bühne, een heruitgave van ‘Louis de Funès’. In feite doet het trio Starmer-Merz-Macron zielig aan. Thuis krijgen ze niets voor elkaar. In het buitenland proberen ze zich vast te klampen aan ‘papa Trump’ voor protocollaire statuur.

Sneuelrisico Franse premiers

De strapatsen van Macron betekenen niet dat 'Rassemblement National', de partij van Marine Le Pen, eenvoudig de macht overneemt. In 2027 zijn er presidentsverkiezingen. Macron doet niet meer mee. De Franse Republiek is parlementair stuurloos want de partij van Macron, 'Renaissance' (Wedergeboorte!) gaat richting kerkhof. Premiers die Macron het Franse parlement instuurt, hebben een hoog sneuelrisico. Premier Michel Barnier werd op 13 december 2024 naar huis gestuurd. Binnenkort dreigt voor zijn opvolger, François Bayrou, hetzelfde. Hoeveel premiers moet Frankrijk nog slijten tot 2027?

Lastposten komen voor de rechter

De Franse elite is echter niet voor één gat te vangen. Een lastpost kan rekenen op 'een proces'. Dat trof ook Marine Le Pen, die tijdens haar lidmaatschap van het Europees Parlement, volgens haar aanklagers, sjoemelde met Europese gelden die zijn bedoeld voor parlementaire assistenten. Dat deed ook de Macron-getrouwe Sylvie Goulard. Hetzelfde type beschuldiging. Goulard trad af als minister van defensie. Macron schoof haar in 2019 naar voren als Franse kandidaat voor het lidmaatschap van de Europese Commissie. Een douceur. Het Europees Parlement wees de kandidatuur af. Goulard werd daarop vicegouverneur van de 'Banque de France'.

Le Pen werd echter voor de rechter gesleept en tot 4 jaar cel/huisarrest met enkelband veroordeeld. Als gevolg van de veroordeling kan ze niet meedoen aan de Franse presidentsverkiezingen. Ze ging in hoger beroep dat volgend jaar wordt behandeld. Als de veroordeling overeind blijft, zal haar opvolger Jordan Bardella (29), geboren en opgegroeid in een banlieu ten noordoosten van Parijs, mogelijk aantreden.

Het meest waarschijnlijke is dat de kandidaat van Rassemblement National en het uiterst-linkse blok rondom 'la France Insoumise' van Jean-Luc Mélenchon de tweede ronde halen. Dan spitst de strijd zich toe en de Fransen staan voor het blok. Frankrijk is de ziel van Europa en 'la France profonde' zal zich niet zomaar gewonnen geven.

De Duitsers hebben een te groot schuldcomplex om in Europa het roer om te

gooien. De achterban van Merz lijdt pijn in stilte. In feite heerst er momenteel een cultuurstrijd in West-Europa. Niet in Midden- en Oost-Europa want regeringen aldaar weigeren niet-Westerse immigratie. Neem de Poolse premier Donald Tusk. Hij was Voorzitter van de Europese Raad (2014-2019), maar weigert het Europees migratiepact uit te voeren. Hij kan niet tekenen, zeker niet nu Polen in Karol Nawrocki een keiharde conservatieve president heeft.

Finale in Frankrijk

De cultuurstrijd is een machtsstrijd. Linkse partijen zien immigratie als bron voor nieuwe kiezers, ongeacht culturele bagage. Gevestigde partijen, zoals SPD en PvdA, verloren hun traditionele achterban, kwamen in het zog van de groenen en radicaliseren. Ze krijgen steun vanuit de publieke omroep en 'progressieve' media. Het Nederlands omroepbestel faciliteert dat. En steun van NGO's die met overheidssubsidies 'progressief' beleid aanprijzen, hoge ambtenaren die dat bepleiten en rechters die dat billijken. De gewone burger voelt zich verraden door het institutionele systeem. Kortom: vreemdeling in eigen land.

Een keerpunt is onvermijdelijk. Nederlandse verkiezingen zullen Europa laten zien hoe ver het daarvan is verwijderd. De finale is in Frankrijk.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!